

DỰA VÀO NHÂN DÂN ĐỂ XÂY DỰNG VĂN HÓA ĐẢNG

PGS, TS NGUYỄN DUY BÁC

Phó Bí thư Đảng ủy, Phó Giám đốc Thường trực Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

PGS, TS VŨ THỊ PHƯƠNG HẬU

Viện trưởng Viện Văn hóa và phát triển, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

Ngày nhận:

12-12-2024

Ngày thẩm định, đánh giá:

28-12-2024

Ngày duyệt đăng:

3-1-2025

Tóm tắt: Xây dựng văn hóa Đảng là một nội dung quan trọng trong công tác xây dựng Đảng, nhằm tạo dựng, củng cố và phát huy những giá trị văn hóa tốt đẹp trong tổ chức đảng, nâng cao đạo đức, lối sống, bản lĩnh chính trị và tinh thần trách nhiệm của cán bộ, đảng viên. Xây dựng văn hóa Đảng góp phần quan trọng trong việc đảm bảo sự trong sạch, vững mạnh của Đảng, từ đó thực hiện tốt vai trò lãnh đạo và sự gắn bó mật thiết của Đảng với nhân dân, củng cố niềm tin của nhân dân vào sự lãnh đạo của Đảng. Đối với công tác xây dựng văn hóa Đảng, nhân dân đóng một vai trò quan trọng, mang tính quyết định đến chất lượng, hiệu quả của công tác này.

Từ khóa:

Văn hóa Đảng; nhân dân; xây dựng văn hóa Đảng

1. Khái niệm về văn hóa Đảng, xây dựng văn hóa Đảng

“Văn hóa Đảng” là một khái niệm chỉ những giá trị, truyền thống, nguyên tắc và phong cách làm việc, lãnh đạo đặc trưng của Đảng Cộng sản Việt Nam, phản ánh bản chất cách mạng, khoa học và nhân văn của Đảng trong suốt quá trình lãnh đạo đất nước. Văn hóa Đảng bao gồm cả đạo đức, lối sống, phẩm chất của các đảng viên, cách thức tổ chức, làm việc và các mối quan hệ trong Đảng. Văn hóa Đảng không chỉ thể hiện ở những giá trị lý luận mà còn là những hành động

cụ thể trong thực tiễn, giúp Đảng duy trì sự đoàn kết, lãnh đạo hiệu quả và xây dựng lòng tin của nhân dân.

“Xây dựng văn hóa Đảng” là quá trình tác động có chủ đích của các chủ thể nhằm hình thành, phát triển và hoàn thiện những giá trị, chuẩn mực đạo đức, phong cách làm việc, lãnh đạo mang bản sắc riêng của Đảng Cộng sản Việt Nam. Xây dựng văn hóa Đảng tập trung vào các hoạt động sau:

Xây dựng đạo đức cách mạng: là nhiệm vụ quan trọng hàng đầu trong xây dựng văn hóa Đảng. Cán bộ, đảng viên là những người tiên

phong trong việc thực hiện các chuẩn mực đạo đức của Đảng như trung thực, khiêm tốn, tận tụy phục vụ nhân dân và trách nhiệm với công việc. Đề lan tỏa những giá trị văn hóa của Đảng, mỗi cán bộ, đảng viên cần xây dựng phong cách làm việc dân chủ, minh bạch, lắng nghe ý kiến đóng góp của đồng chí, đồng nghiệp và nhân dân. Họ phải là những tấm gương trong việc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực và các hành vi sai trái. Cán bộ, đảng viên cần chấp hành nghiêm túc các quyết định, nghị quyết của Đảng, thực hiện nghiêm kỷ luật Đảng và pháp luật của Nhà nước. “Mỗi đảng viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần *đạo đức cách mạng*, thật sự cần kiệm liêm chính, chí công vô tư. Phải giữ gìn Đảng ta thật trong sạch, phải xứng đáng là người lãnh đạo, là người đầy tớ thật trung thành của nhân dân”¹.

Củng cố tinh thần đoàn kết trong các tổ chức cơ sở đảng: xây dựng văn hóa Đảng còn là xây dựng một môi trường làm việc trong đó mọi đảng viên đều thể hiện sự đoàn kết, thống nhất cao về tư tưởng và hành động. Đoàn kết trong Đảng là yếu tố quyết định giúp Đảng phát huy sức mạnh trong lãnh đạo đất nước. Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhiều lần nhấn mạnh tầm quan trọng của việc giữ gìn sự đoàn kết trong Đảng: “Đoàn kết là một truyền thống cực kỳ quý báu của Đảng và của dân ta. Các đồng chí từ Trung ương đến các Chi bộ cần phải giữ gìn sự đoàn kết nhất trí của Đảng như giữ gìn con người của mắt mình”².

Phát huy tính tiên phong gương mẫu của đội ngũ đảng viên, nhất là người đứng đầu: Đảng viên phải luôn là tấm gương sáng về đạo đức, lối sống và công tác, thể hiện tính tiên phong, dám nghĩ, dám làm trong công cuộc xây dựng và bảo vệ đất nước. Văn hóa Đảng yêu cầu mỗi đảng viên phải có ý thức tự giác và trách nhiệm trong công việc.

Phát huy dân chủ trong Đảng: Văn hóa Đảng cũng bao gồm việc phát huy tinh thần dân chủ trong nội bộ Đảng, tạo ra không gian để mỗi đảng viên được tham gia đóng góp ý kiến, phản biện các chủ trương, quyết sách của Đảng, đồng thời phải bảo đảm nguyên tắc tập trung dân chủ trong tổ chức và hoạt động của Đảng. Đảng phải thực hành dân chủ rộng rãi, thường xuyên tự phê bình và phê bình, đó là cách tốt nhất để củng cố và phát huy sự đoàn kết, thống nhất trong Đảng.

Hình thành phong cách lãnh đạo khoa học và sáng tạo: Xây dựng văn hóa Đảng cũng đòi hỏi đảng viên, đặc biệt là các cán bộ lãnh đạo, phải thực hiện lãnh đạo bằng trí tuệ, khoa học, sáng tạo, phù hợp với thực tế, đáp ứng yêu cầu phát triển của đất nước.

Giữ gìn sự trong sạch của Đảng: Văn hóa Đảng yêu cầu Đảng phải tự kiểm tra, tự sửa đổi và chống lại các tệ nạn tham nhũng, lạm quyền, hoặc bất kỳ hành vi nào làm suy yếu uy tín của Đảng. Tính trong sạch của Đảng là yếu tố quyết định để giữ vững niềm tin của nhân dân.

Tăng cường sự gắn kết giữa Đảng với nhân dân: Đảng cầm quyền phải là người tổ chức và lãnh đạo nhân dân thực hiện sự nghiệp cách mạng, xây dựng Tổ quốc xã hội chủ nghĩa, làm cho dân giàu, nước mạnh. Đảng cần lắng nghe nguyện vọng, nhu cầu của nhân dân và xây dựng chính sách vì lợi ích chung của toàn xã hội. “Việc gì lợi cho dân, ta phải hết sức làm. Việc gì hại đến dân, ta phải hết sức tránh”³. Đảng có cơ chế để nhân dân tham gia giám sát, phản biện, xây dựng Đảng.

Xây dựng văn hóa Đảng đóng vai trò quan trọng trong việc nâng cao sức mạnh nội sinh của Đảng, tạo ra một môi trường làm việc hiệu quả và xây dựng mối quan hệ tốt đẹp với nhân dân, giúp Đảng thực hiện sứ mệnh lãnh đạo đất nước.

2. Vai trò của nhân dân trong xây dựng văn hóa Đảng

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định: “Trong bầu trời không gì quý bằng nhân dân”⁴. Nhân dân là gốc, là nền tảng để xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền. “Gốc có vững cây mới bền/ Xây lâu thắng lợi trên nền nhân dân”⁵. Đảng chủ trương dựa vào nhân dân để xây dựng Đảng và đối với việc xây dựng văn hóa trong Đảng, nhân dân cũng là một chủ thể giữ vai trò quan trọng. Nhân dân không chỉ là đối tượng chịu sự lãnh đạo của Đảng mà còn là lực lượng góp phần giám sát, phản biện và lan tỏa các giá trị văn hóa của Đảng vào đời sống xã hội. Vai trò của nhân dân trong xây dựng văn hóa Đảng thể hiện qua các khía cạnh sau:

Một là, giám sát hoạt động của tổ chức Đảng và đảng viên trong. Nhân dân là tai mắt của Đảng. Thông qua các kênh tiếp xúc, sinh hoạt dân chủ, người dân có thể giám sát việc thực hiện chuẩn mực đạo đức, lối sống và hành động của đảng viên. Nhân dân cũng là người phát hiện và phản ánh các biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, hành vi quan liêu, tham nhũng hoặc vi phạm quy tắc ứng xử của cán bộ, đảng viên.

Hai là, tham gia phản biện và góp ý. Nhân dân là người trực tiếp chịu ảnh hưởng của các chính sách, quyết định của Đảng, do đó, họ có quyền và trách nhiệm giám sát, phản biện, đóng góp ý kiến để giúp Đảng kịp thời điều chỉnh những thiếu sót,

hạn chế, từ đó xây dựng một Đảng vững mạnh, trong sạch, hiệu quả hơn. Nhân dân tham gia đóng góp ý kiến về các chủ trương, chính sách, nghị quyết của Đảng, từ đó giúp các tổ chức đảng điều chỉnh, bổ sung cho phù hợp với thực tiễn. Nhân dân có thể đề xuất các biện pháp, sáng kiến để xây dựng một môi trường văn hóa lành mạnh trong tổ chức đảng.

Ba là, lan tỏa giá trị văn hóa của Đảng. Nhân dân, với vai trò là người hưởng lợi từ những thành quả của sự lãnh đạo Đảng, có thể thể hiện sự đồng

hành, tin tưởng và ủng hộ Đảng bằng cách thực hiện các chủ trương, chính sách của Đảng một cách nghiêm túc và có hiệu quả. Nhân dân là người sáng tạo, gìn giữ, thực hành và lan tỏa các giá trị văn hóa truyền thống. Nhân dân cũng chính là chủ thể tiếp nhận và lan tỏa giá trị văn hóa Đảng trong cộng đồng; văn hóa Đảng hòa cùng dòng chảy văn hóa dân tộc, là những hạt nhân của văn hóa dân tộc, kiến tạo nên một nền văn hóa chính trị Việt Nam giàu bản sắc.

Bốn là, củng cố niềm tin vào Đảng. Khi nhân dân

nhận thấy các giá trị văn hóa của Đảng được thực hiện nghiêm túc và hiệu quả, họ sẽ đặt trọn niềm tin vào vai trò lãnh đạo của Đảng. Có thể nói, nhân dân chính là chủ thể để tạo động lực cho Đảng không ngừng hoàn thiện, nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu.

Năm là, tham gia các phong trào thi đua gắn với văn hóa Đảng. Nhân dân là lực lượng chính

Xây dựng văn hóa Đảng đóng vai trò quan trọng trong việc nâng cao sức mạnh nội sinh của Đảng, tạo ra một môi trường làm việc hiệu quả và xây dựng mối quan hệ tốt đẹp với nhân dân, giúp Đảng thực hiện sứ mệnh lãnh đạo đất nước. Dựa vào nhân dân để xây dựng văn hóa Đảng vừa là nguyên tắc nhưng đồng thời cũng là giải pháp. Bằng cách tạo ra cơ chế mở để nhân dân tham gia, đóng góp và giám sát, Đảng có thể củng cố và phát triển văn hóa Đảng một cách vững chắc và hiệu quả.

trong các phong trào thi đua yêu nước, xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh... Các phong trào này vừa là nơi để nhân dân đóng góp công sức xây dựng quê hương, đất nước giàu đẹp, hiện đại, văn minh, thể hiện ý Đảng, lòng dân, vừa là môi trường để lan tỏa các giá trị văn hóa của Đảng.

3. Phát huy vai trò của nhân dân để xây dựng văn hóa Đảng

Để phát huy vai trò của nhân dân trong việc xây dựng văn hóa Đảng, cần có những giải pháp cụ thể và thiết thực nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho nhân dân tham gia tích cực, đóng góp hiệu quả vào quá trình này. Xin đề xuất một số giải pháp sau:

Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục về văn hóa Đảng. Cần đẩy mạnh tuyên truyền, giáo dục về những giá trị cốt lõi của văn hóa Đảng, như lòng yêu nước, đạo đức cách mạng, tính trung thực, gương mẫu của cán bộ, đảng viên đến toàn thể cán bộ, đảng viên và nhân dân, để mọi người có thể hiểu và thực hiện. Trên cơ sở các chuẩn mực đạo đức cán bộ, đảng viên đã được ban hành, các cấp ủy đảng chủ động, sáng tạo trong việc xây dựng kế hoạch triển khai các chuẩn mực này cho phù hợp với chức năng, nhiệm vụ của đơn vị. Các cơ quan báo chí, truyền thông tích cực thông tin về văn hóa Đảng, đổi mới nội dung và hình thức chuyển tải thông điệp về văn hóa Đảng để thông tin đến với người dân kịp thời, chính xác, sinh động, hấp dẫn. Các tổ chức chính trị - xã hội cũng chủ động, sáng tạo trong việc cung cấp những thông tin về văn hóa Đảng tới các thành viên của mình.

Sự vào cuộc đồng bộ của nhiều chủ thể trong việc tuyên truyền sẽ tạo ra sự chuyển biến trong nhận thức của nhân dân về văn hóa Đảng. Từ đó, tạo ra sự tự giác trong việc thực hành những giá trị văn hóa Đảng, để nhân dân không chỉ coi đó

là nghĩa vụ, mà là trách nhiệm và niềm tự hào khi tham gia xây dựng đất nước.

Tăng cường dân chủ và công khai trong Đảng. Đảng cần mở rộng các kênh đối thoại, lắng nghe ý kiến, phản ánh, đóng góp của nhân dân, đặc biệt là trong các chính sách, chương trình phát triển đất nước. Việc này không chỉ giúp cải thiện các quyết sách mà còn củng cố niềm tin của nhân dân vào Đảng. Tổ chức các cuộc họp dân chủ, đối thoại trực tiếp giữa lãnh đạo Đảng và nhân dân để thảo luận về các vấn đề xã hội, chính trị, cũng như để phản ánh những mong muốn, nguyện vọng của người dân đối với Đảng.

Khuyến khích và tạo điều kiện cho nhân dân tham gia giám sát và phản biện. Nhân dân cần được tạo điều kiện để tham gia vào quá trình giám sát, đánh giá việc thực hiện các chủ trương, chính sách của Đảng, phát hiện và xử lý kịp thời những sai sót, vi phạm, đặc biệt là trong công tác xây dựng Đảng. Phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội, đặc biệt là cơ quan báo chí và nhân dân tham gia vào các hoạt động phản biện xã hội, giúp Đảng hoàn thiện các chính sách, chủ trương, nhất là trong các vấn đề quan trọng liên quan đến quyền lợi của nhân dân. Bảo đảm cơ chế công khai, minh bạch, mở rộng cơ hội tiếp cận thông tin cho các chủ thể giám sát và phản biện xã hội, đặc biệt là những thông tin liên quan đến các chính sách, kế hoạch, chương trình phát triển đất nước và hoạt động của các cơ quan trong bộ máy nhà nước.

Phát huy tinh thần đoàn kết, gắn bó giữa Đảng và nhân dân. Các cấp lãnh đạo Đảng cần thường xuyên tiếp xúc, làm việc và giao lưu với nhân dân, từ đó xây dựng lòng tin, sự đồng thuận trong cộng đồng. Đặc biệt, cần thực hiện các chương trình phát triển địa phương, chăm lo đời sống nhân

dân, đảm bảo lợi ích của nhân dân. Tạo cơ hội cho nhân dân tham gia các phong trào, tổ chức xã hội. Nhân dân có thể đóng góp vào việc xây dựng văn hóa Đảng thông qua các phong trào, hoạt động xã hội, từ thiện, bảo vệ môi trường, phát triển cộng đồng,... Những hoạt động này giúp tăng cường sự gắn kết giữa Đảng và nhân dân.

Tiếp tục đẩy mạnh cải cách hành chính, nâng cao hiệu quả lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước. Đảm bảo tính minh bạch, công bằng trong công tác lãnh đạo, quản lý: Nhân dân sẽ tin tưởng vào Đảng hơn khi thấy rằng công tác lãnh đạo, quản lý của Đảng, Nhà nước luôn công khai, minh bạch, không có tham nhũng, lạm dụng quyền lực. Cải cách hành chính, giảm thiểu thủ tục hành chính rườm rà, tạo ra một môi trường trong sạch sẽ giúp xây dựng văn hóa Đảng phát triển sâu, rộng. Chăm lo đào tạo, bồi dưỡng và phát triển cán bộ đảng viên. Đảm bảo rằng, cán bộ, đảng viên luôn đủ phẩm chất đạo đức, năng lực chuyên môn, và gương mẫu trong công việc. Tổ chức Đảng trong sạch vững mạnh, đội ngũ đảng viên đủ uy tín, năng lực, phẩm chất, ngang tầm với yêu cầu nhiệm vụ sẽ là bằng chứng thuyết phục mạnh mẽ nhất để nhân dân thêm tin yêu Đảng.

Khuyến khích tinh thần sáng tạo và đóng góp của nhân dân. Đảng cần tạo ra những không gian mở cho nhân dân đóng góp ý tưởng, sáng kiến cải cách các chính sách, đặc biệt là trong các lĩnh vực giáo dục, y tế, kinh tế, để tạo ra những chính sách thực tiễn, hiệu quả hơn. Kịp thời khen thưởng, công nhận, tôn vinh những đóng góp của nhân dân trong việc xây dựng văn hóa Đảng, đặc biệt là các cá nhân, tập thể có những sáng kiến, hành động gương mẫu.

Giải quyết tốt các vấn đề xã hội, nâng cao chất lượng đời sống nhân dân. Đảng dựa vào nhân dân để xây dựng Đảng và xây dựng văn hóa Đảng. Đến lượt mình, nhân dân đặt niềm tin, kỳ

vọng vào sự lãnh đạo của Đảng để đưa đất nước phát triển, để mọi người dân được ấm no, tự do, hạnh phúc. Chăm lo cải thiện đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân, đảm bảo các chính sách phát triển kinh tế, xóa đói giảm nghèo, phát triển các dịch vụ công cộng (y tế, giáo dục, nhà ở,...) là một phần quan trọng trong việc xây dựng mối quan hệ giữa Đảng và nhân dân, đồng thời khẳng định vai trò lãnh đạo đúng đắn của Đảng. Đảng chăm lo quyền lợi của các nhóm yếu thế trong xã hội, đảm bảo sự công bằng trong phát triển, đặc biệt là hỗ trợ những người nghèo, người dân tộc thiểu số, vùng sâu, vùng xa, không để ai ở lại phía sau, để mọi người dân cảm nhận sự quan tâm và sự lãnh đạo của Đảng.

Xây dựng văn hóa Đảng là nhiệm vụ quan trọng, vừa mang tính chiến lược, vừa mang tính cấp thiết hiện nay. Có nhiều chủ thể cùng tham gia vào quá trình xây dựng văn hóa Đảng, trong đó có nhân dân. Dựa vào nhân dân để xây dựng văn hóa Đảng vừa là nguyên tắc nhưng đồng thời cũng là giải pháp. Bằng cách tạo ra cơ chế mở để nhân dân tham gia, đóng góp và giám sát, Đảng có thể củng cố và phát triển văn hóa Đảng một cách vững chắc và hiệu quả. Có như vậy, các giá trị văn hóa Đảng sẽ thấm thấu và lan tỏa, góp phần để Đảng hoàn thành sứ mệnh lịch sử vẻ vang, lãnh đạo toàn dân tộc thực hiện thắng lợi mục tiêu xây dựng một nước Việt Nam giàu mạnh, phồn vinh, văn minh, hạnh phúc, vững bước tiến vào kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc.

1, 2, 5. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2011, T. 15, tr. 622, 622, 502

3. *Sđđ*, T. 4, tr. 65

4. *Sđđ*, T. 10, tr. 453.